

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

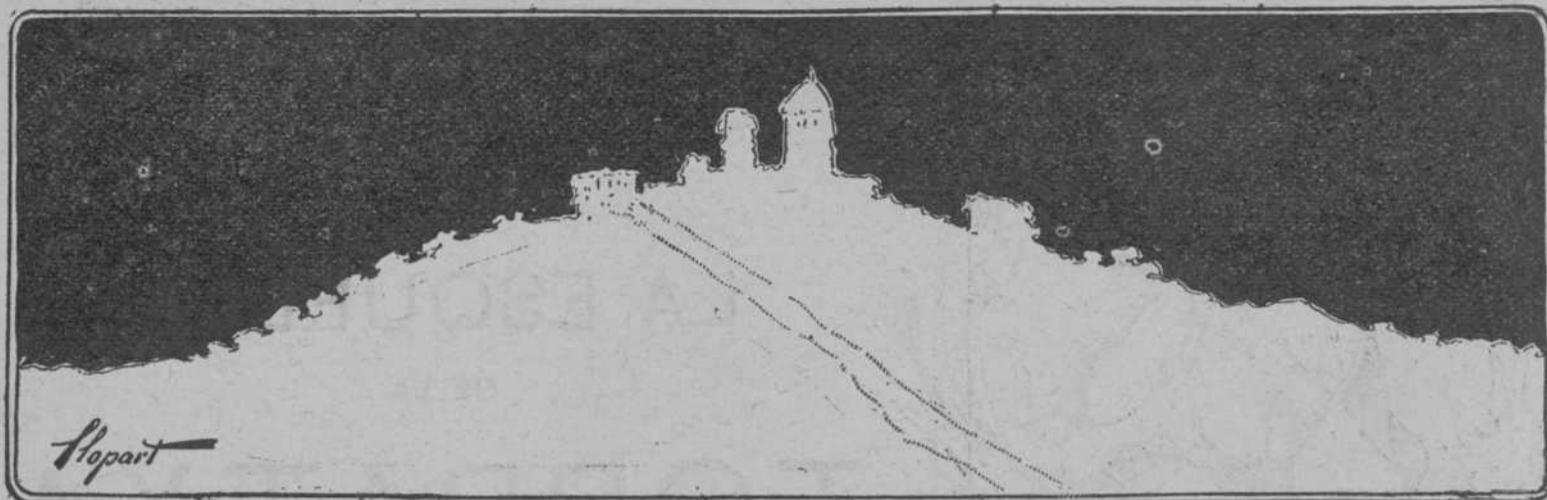
PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

A LA VORA DEL FOCH

—Xato, desenganyat; si vols que 't passi 'l fret, no 't queda mes remey que casarte.

LA NOTA DE LA SENMANA

CRONICA

ESTÁN ben deslindats els que 's titulan companys de causa: ni tots son companys, ni tots son amichs per més que s' abstinguin de ballarse públicament, per evitar el que dirán. Quan surgeix alguna qüestió en que deurían ferho, alas horas treuhen el sant Cristo gros del amor á Catalunya, un amor qu' ells pretenen monopolisar, sent aixís—y ells ho saben bé—que no hi ha un sol catalá que no estimi á la terra que l' ha vist náixer, com no hi ha un fill, digne de aquest nom, que no estimi á la mare que l' ha posat al mon.

Donchs á pesar de aquesta confusió que tots ells s' empenyan en mantenir pera no apareixer dividits y fraccionats, es lo cert que no forman, ni formarán may un sol cos, impedintho diferencias de criteri basadas en las ideas y desigualtats de temperament.

Hi ha per una part els catalanistas que 'n diríam romántichs, enamorats del passat, perseguidors de somnis irrealisables y dignes de respecte, quan menos per lo desinteressat de las sevas aspiracions y la puresa de la seva conducta.

Hi ha per un altra part els que voldrían conciliar las teorías autonomistas en sentit exclussivament catalá ab las ideas políticas radicals y modernas. El seu exclussivisme els fa perdre molts de las ventatjas que tingué el federalisme de 'n Pí y Margall, que á la fí era de carácter nacional. Constituheixen una petita fracció del partit republicá completament descentrada, á la qual la inmensa majoría dels republicans miran ab extranyesa, y la seva acció política resulta completament estéril dintre del moviment regionalista, per quant els companys de causa els miran ab desconfiansa degut á las ideas adelantadas de que alardejan.

Teóricament sembla que totas las ideas poden tenir cabuda en el camp de las reivindicacions de Catalunya, y no obstant res més lluny de la realitat práctica.

Será aixó degut, tal volta, als que han tingut la sort ó la desgracia de apoderarse del moviment regionalista, conjunció d' elements reaccionaris, clericals y burgesos en el pitjor sentit de la paraula, procedents molts d' ells dels fracassats partits centralistas y homes sense escrúpuls quan se tracta de treure estella de las circumstancias.

Els son els que més bullen y 'ls que més procuran aprofitarse de las cábalas políticas que portan entre mans; ells son els fautors de totas las intrigas de baixa má, que si arribessin á preponderar donarían per únich resultat la més complerta desnatura-

lisació de la nostra estimada Catalunya, sempre franca, oberta y democrática; ells son, en fí, els que aspirant á monopolisar el dictat de *gent de bé*, com si fóra del seu camp no hi pogués haver més que perdularis, cultivan lo *sport* periodístich de la difamació y de la calumnia, en uns termes tan depressius y en unas formas tan grosseras que no ho hauría de consentir la bona educació de un poble gelós de la seva cultura.

Si bé es veritat que 'l públich no 'n fa cas, deixant bonament que 's vagin cubrint ab las sevas propias dejeccions. Els plahers solitaris á que s' entregan ab tant desenfré no 's resisteixen molt temps, y un día ó altre acabarán per escolarlos. Aquest será 'l seu cástich.

* *

La taifa regionalista militant ha prés per bandera aparent la reivindicació de la personalitat de Catalunya, en la que no creu, y per objectiu real la dominació de Catalunya, de acort ab la reacció, ab el clericalisme y ab la burgesía.

Pesi als demés partidaris platónichs y ben intencionats de l' autonomia de Catalunya, no hi ha més cera que la que crema. Els regionalistas perdigots son el safrá que dona color á l' escudella catalana.

Las sevas protestas de amor á l' autonomia contrastan continuament ab els seus actes. Molt cego ha de ser qui no ho veji; molt obstinat qui s' empenyi en no ferse'n cárrech.

Aquí están sino las sevas concomitancias ab el general Polavieja, tant bon punt arribá de Filipinas tacat ab la sanch del desventurat Rizal. En Polavieja els franquejava la porta de l' influencia política á cambi del seu apoyo, y no li regatejaren poch ni molt, en primer terme per lo que hi anavan guanyant, y en segon lloch perque 'l general cristiá responía admirablement á las sevas tendencias reaccionarias.

Aquella combinació vá fracassar; pero 'ls perdigots no s' han separat un peu de l' orientació que aquella combinació marcava.

Per aixó avuy están íntimament units ab l' atlot mallorquí; son acérrims ministerials del retórich Maura.

Desde que 'n Maura ocupa 'l poder, y tant quant mes ha anat acentuant las sevas tendencias clericals, els regionalistas perdigots han anat marcant la seva adhesió á n'ell, considerantlo digne successor del general Polavieja. Avuy el verdader *quefe* del regionalisme militant es D. Antoni Maura Montaner, el primer ministre del rey.

O sino busquin en la colecció de *La Perdiu* un sol atach, una sola censura als actes ministerials del Sr. Maura. No li trobarán. Per ara la consigna es callar, dissimular, deixarho passar tot. Y la consigna 's compleix, sens perjudici de que alguna vegada

se 'ls escapi lo que portan á dintre, com quan en Pol vá dir:

«Maura vá fent la seva.
»Ara lo que falta es que fassi la nostra».

Y es cert: en Maura vá fent la seva, y 'ls regionalistas li deixan fer sense entrebanchs, sense desorbs, ajudantlo tot quant poden de sota má.

Els van secundarlo en el negoci Nozaleda, cosa

molt natural ja que á la fi 's tractava de la rehabilitació de un bisbe.

Pero ¿y en la qüestió del servey militar obligatori, quina oposició hi han fet?

¿Y en l' assumpto del crèdits militars, que venen á reanudar la tradició del desgabell administratiu y la del patriotisme, qué han fet per impedir que prosperessin?

Ni la consegüent terrible baixa que s' ha produhit en els valors públichs y que tantas ruinas y desas-

UNA SESSIÓ DEL AJUNTAMENT

Convé embaratir el pa, encare que sigui convertintse el Municipi en forner.

Hi ha que perseguir els pianos de manubri, que no deixan viure al veínat.

Y fer callar las campanas, que molestan tant ó més que 'ls pianos.

També sería convenient establir cuynas econòmicas.

Y donar millors aliments á las bestias del Parch.

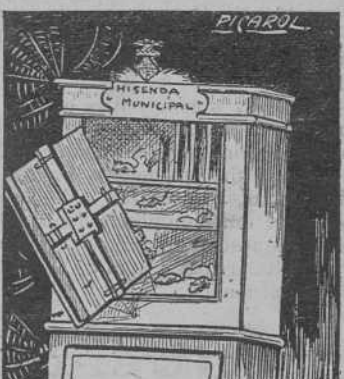
Faltan edificios pera escolas públicas.

S' hauría d' escajar el petroliat dels carrers, pera evitar la pols.

Y provehir de xubasqueros als pobres Xanxes.

Lo mal es que no 's pot fer res, per que á la Caixa no hi ha un céntim.

tres ha produhit, ha lograt apartarlos de la esfera de la influencia maurista que 'ls te corpresos. Son uns perfectes ministerials de 'n Maura. Es l' últim concubinatje que 'ls estava reservat per acabarse de coronar de gloria.

Y es que l' atlot mallorquí 'ls té encisats, ab el seu esperit reaccionari y ab alguna altra cosa de mes sustancia.

¿Preguntan ab qué? Els hi vaig á dir.

Es en Maura 'l pare de una criatura batejada ab el nom de *Projecte de ley d' administració local*, que ab l' excusa de arrabassar el caciquisme, tendeix á acabar ab la democratisació de las corporacions populars, y per consegüent ab els últims restos d'

y ja 'ls teus pétals desclous
enamorada, ignocenta
de que 'ls raigs del Sol calents
al baf del vent se refredan.
Del color de l' ilusió
tú inauguras Primavera
bonica flor d' atmetller.
¡Quants anys no logras despéndret
dels pétals poguet á poch
y morts sancera, com ella!

J. COSTA POMÉS

ADELANTANT FEYNA

Enterats de que l' Ajuntament tracta de reformar las Ordenansas municipals, pero sabent per altra part que atrafegat ab assumptos de tanta importancia com la salut del elefant y 'l nomenclament del personal de Consums, li falta temps per' emprendre aquesta reforma, hem borrhonejat pel nostre compte un ante-projecte que graciosament y sense pretensions y ab l' únich propòsit d' estalviarlos mals-de-cap, oferim desde ara als nostres laboriosos edils.

Heuse'l aquí:

*
*
*

ARTICLE PRIMER:—La urbanitat, el

AL CIM DEL TIBIDABO LA FESTA DE LA COLOMBÓFILA

El clos destinat al element oficial.

autonomía. Mes subjectas que may al arbitre del poder central estarian els Ajuntaments si aquell projecte arribava á prosperar. Pero aixó sí, per medi d' ell se tira á codillo als regidors electes per sufragi directe dels ciutadans, ja que 's reserva un número de llochs, en qualitat de regidors *natos*, als presidents de determinadas societats.

Y aquí está 'l *quid* de la cosa. Els regionalistas no poden guanyar á Barcelona, en lluyta noble y franca dels comicis, y pretenen entrar á la Casa gran, desde la presidencia de certas associacions

Per aquest miserable plat de lletias 's ho venen tot: els ideals regionalistas, la personalitat de Catalunya.

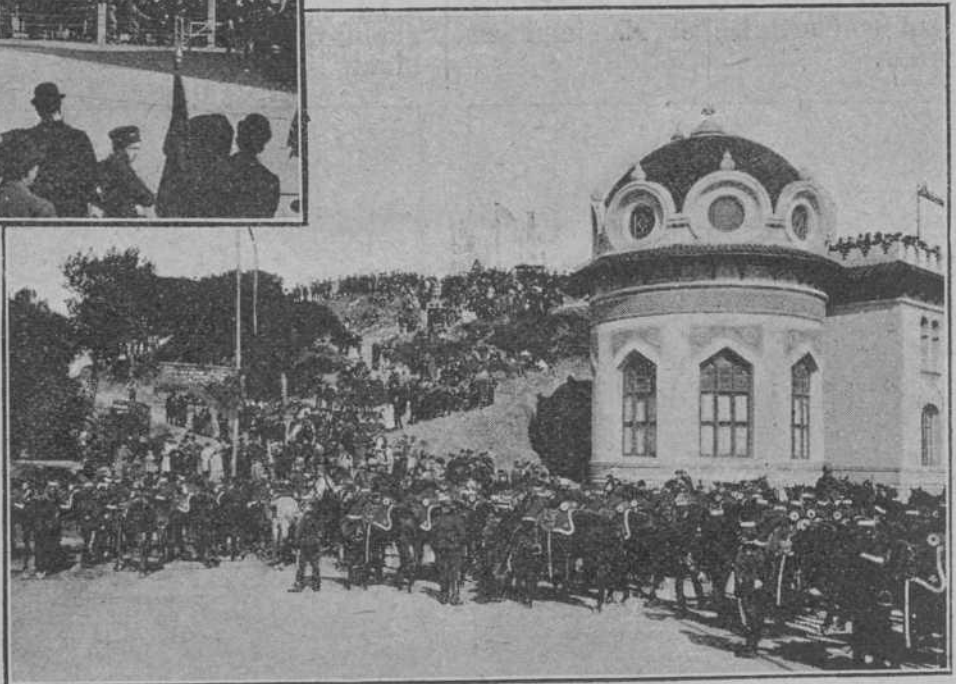
Lo que no 's compren es que 'ls regionalistas de bona fé, els catalanistas que anteposan á totas las concupiscencias de la política menuda, la dignitat de la causa, y fins els mateixos autonomistas de ideas adelantadas, que aspiran á donar al moviment regionalista una significació democrática, consentin y tolerin aquests ignominiosos pastitjos.

Si no ha arribat l' hora de arrencarlos la careta y la cara, ni may!

P. DEL O.

GUSPIRA

¡Atrevida! encar l' Hivern
al vent encomana gebra

La missa de campanya.

respecte als drets dels altres y las conveniencias generals quedan abolits dintre del terme municipal de Barcelona.

ART. 2:—Els balcóns, á més de servir per sortirhi á veure passar las professons y demás espectacles de carrer, servirán per' espolsarhi alfombras y estoras á qualsevol hora del día y de la nit y per ferhi totas las grosserías que 'ls vehins estimin necessarias.

ART. 3:—La vía pública es de tothom. Per lo tant, tothom podrá fer en ella lo que li dongui la gana, sense mirar si embrassa l' acera, ni si dificulta la lliure circulació, ni si perjudica á un tercer, ó á un quart ó á tot un barri.

ART. 4:—Els municipals no tindrán' altra missió que la de cobrar, buscársela per l' ombra á l' estiu y pel sol al hivern. Quan algú 'ls cridi pera demanar-

los un servey, procurarán ferse fonedissos, y si no troban medi d'escorre'l bulto, alegrarán que alló no es de la seva incumbencia, que aquell districte no es el seu, que 'ls superiors els tenen prohibit abandonar el punt... y si l'interessat tantinsisteix, l'enviarán á passeig ó 'l detindrán per desacato.

ART. 5.—Quedan suprimidas per tots els vehículs las direcciones. Carros y cotxes podrán anar amunt y avall per tots els carrers sense mirament de cap classe, entenentse que si algun tranzeunt, per culpa d' aquesta confusió, resulta atropellat, haurá de callar y curarse, y en cassos extréms ferse enterrar pel seu compte.

ART. 6.—Las cabras y burras de llet tenen la preferencia pera anar per las aceras. Quan vejin venir un remat d' animals d' aquesta especie, els tranzeunts están obligats á baixar y cedils'hi 'l pas.

ART. 7.—En els llochs de major moviment y circulació, els carruatges, sense reparar en victima més ó menos, correrán ab tanta velocitat com vulguin, apartant els cotxeros als viandants á cops de tralla y dihentlos lo que 'ls vingui á la boca si aquests tenen l'atreuiment de formular la més mínima protesta.

ART. 8.—Els carrers quedan constituïts en dipòsits permanents d' escombrerías. Els vehins poden deixarhi las sevas á qualsevol hora, en la seguretat de que si allí las deixan allí 's quedarán, donchs l' Ajuntament renuncia ab tota generositat al dret de recullirlas.

ART. 9.—La llimpiesa de la vía pública, queda exclusivament confiada al vent y á la pluja. Quan ploqui, l' aygua treurá la pols, convertintla en fanch y quan fassi vent, la violencia del ayre s' encarregará d' endúrse la pols, repartintla per pisos y botigas.

ART. 10.—Las empresas d' aygua, gas y electricitat gosarán del dret de desempedrar els carrers sempre que 'ls convingui, y de tornarlos á empedrar de la manera que vulguin, sense mirar si aquesta pedra surt més que aquella altra ni si un afirmat que avans de passarhi ditas empresas podia anar, queda, un cop ellas hi han posat la grapa, fet una trageria.

ART. 11.—Se reconeix als tranvías eléctrichs la més absoluta autonomia, tant per lo que 's refereix

LAS OBRAS DE MISERICORDIA

III. — Corretjir als que van errats.

Germáns: L' obra que té mes trascendencia es la de *corretji* als que van *errats*. Aquells que son faltats d' experiéncia, pels que tenen més lletras y més ciencia deuen ser advertits y amonestats.

Els jugadors, els ruchs, els poca-latxas, els que van sempre contra direcció, els que cullen pel món papers y *tatxas*, els pillets dels salons y de las platxas mereixen una bona *correcció*.

No heu de tenir pels mals camins deliri fins que us arribi l' hora de morir. Ningú tindrà llavoras res que dirhi, que aquell que va camí del cementeri bé pot dirse que vá per *mal camí*.

Son, dels *errats*, las ánimas malaltas com del *Juheu errant* la esclavitut; y es inútil fingi el roig de las galdas... (Per aná *errada d' oscas* en sas faltas més d' una majordona ha ben rebut.)

Podem sé *incorrejibles* dels més grossos, que al cel hi ha perdó fins pels concejals... Aquí, nó; aquí hi ha *civils, guras y mossos* y els *errats* van sovint á pudri 'ls ossos en els establiments *correccionals*.

FRA NOI

al número de tranzeunts que cada día poden aixafar com per lo que toca á velocitats, preus de passatge y cabuda dels cotxes. Mentres á la plataforma no n' hi enquibeixin més de cinquanta ni al interior més de cent, y sobre tot, mentres els regidors tinguin *pase gratis*, no hi haurá pels tranvías rey que 'ls mani, ni papa que 'ls excomuni ni Ajuntament que 'ls digui res.

ART. 12.—Tots els edificis, especialment els de caràcter artístich, com per exemple l' iglesia de Betlém, quedan facultats pera tirar al carrer las ayguas pluvials per medi de canals de zinch, pedra ó cerámica.

ART. 13.—Las empresas d' alumbrat públich podrán encendre 'ls fanals á l' hora que 'ls vingui bé y apagarlos á l' hora que 'ls passi pel cap.

ART. 14.—En totas las tenencias d' arcaldía hi haurá un llibre ahont els vehins hi podrán extendre las sevas reclamacions, advertintse per endavant que de las tals reclamacions no se 'n atindrà ni una.

ARTICLES ADICIONALS. *Primer*.—Ningú vé obligat

á cumplir res de lo que manan las presents ordenansas.

Segón.—Qualsevol arcalde, per beneyt y negat que sigui, té 'l dret, sempre que vulgui, de modificarlas al seu gust.

Y ja n' hi ha prou.

Aquest es el projecte que sometém al elevat criteri de la nostra corporació municipal.

Y per endavant volém dir una cosa. Las Ordenansas que la comissió al efecte nombrada redactará—si es que á redactarlas arriba—podrán resultar més elegantment escrites, més hábilment presentadas, hasta si 's vol més graciosas; pero més ajustadas que aquestas al modo de ser de la «nostra gent» y al taranná dels vehíns de Barcelona, desde ara 'ns atrevím á assegurar que nó.

A. MARCH

MAR ENDINS

A MON CUNYAT PAU SOLÉ

¿Perqué decau ton esperit, aymía,
si 'l lleveig dolsament agita 'l mar
y al horitzó fem vía,

acompanyantnos la rojor del día
y comensant la lluna á clarejar?

Las onas que murmuran,
vessant escuma, passen ab remor
com á xays que s' empaytan y pasturan...
y els astres apareixen y fulguran
en mitj de la blavor.

Calma sublim que vanament cercavam,
per fi t' hem assolit:

estels, de quina llum ens amagavam,
¡oh! com fruim ben sols, com desitjavam,
immutables mirantvos fit á fit.

Que be n' estich prop teu sense recansa,
mentres el vent la vela y foch va inflant;
ja la barqueta mes lleugera avansa

y sols en llunytanansa
veig llums de la ciutat que 's va esblaymant.

Deixa l' arjáu, y sola l' ampla antena
que ns serveix de dossé,

espiantnos no mes la nit serena,
tas galdas refrescadas de mullena,

ab el foch de mos llabis encendré.

Tot es foch, s' ha escampat la nit hermosa,

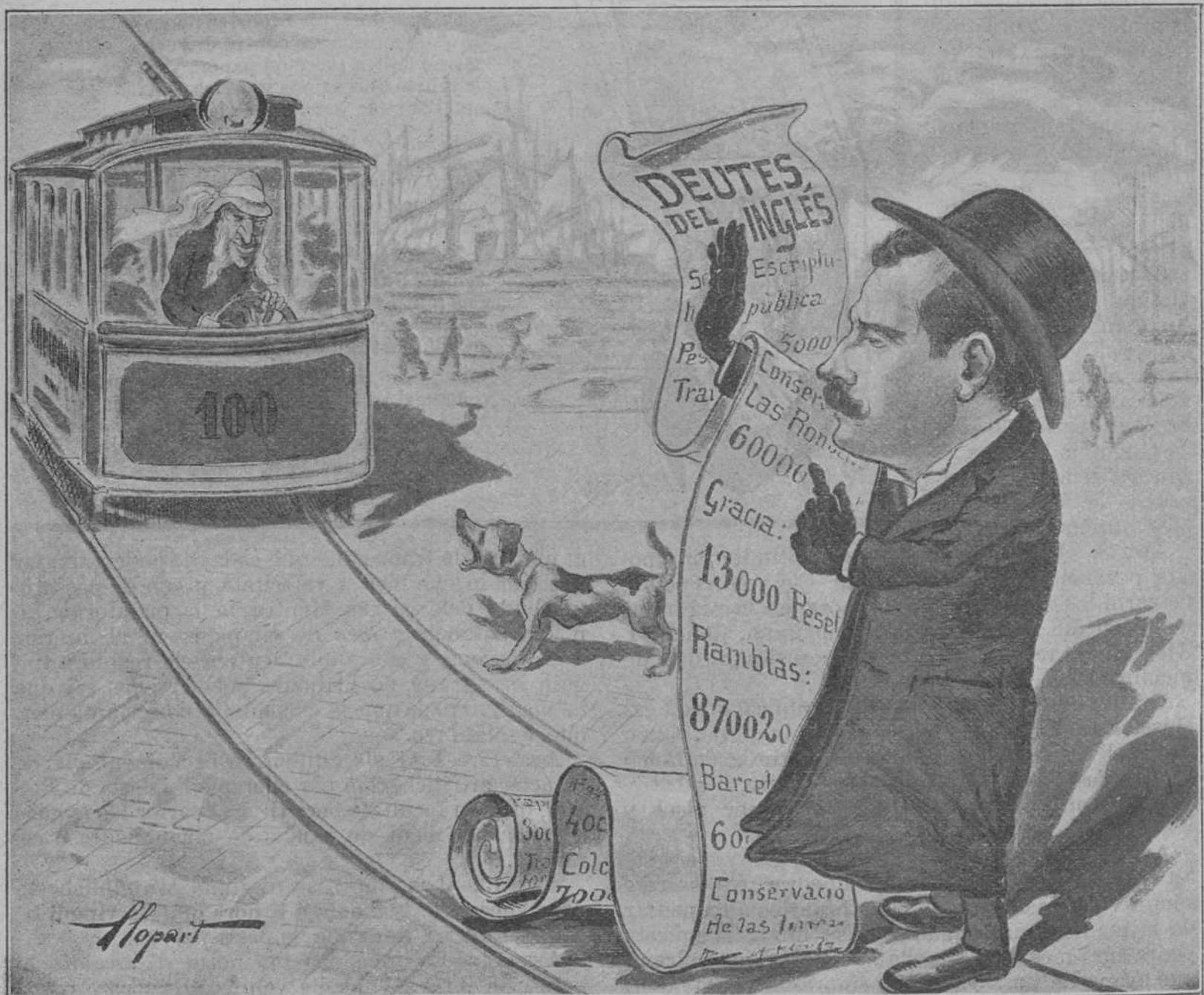
lo trángul joguinós ens vé á gronxar:

ta boqueta desclosa,

m' omplena de perfums, com una rosa
que 'l frech de l' ayre tebi fa badar.

¡Cóm empeny el mitjorn! La nau llisquentá

ELS DESCUBRIMENTS DE 'N BORRELL Y SOL

—Senyó Inglés: Se 't participa
que, estudiant la concessió,

resulta que á Barcelona
li estás debent tot aixó.

TROPAS QUE MARXAN

—¿Y qué aneu á ferbi á Mallorca?

—¡Qué sabe uno! Yo creo que hi vamos á menchar sobressada.

y á punt d' aná á caixaladas
y caure en la tentació!

Tú, encare, del mal al menos:
soch peix y si 'm mosseguessis
no hi ha pó de que pequessis;
mes jo á tú... /Má quin pecat!

Y deixant tota violència
carn y peix van abressarse...
y aquí 'l diálech va quedarse
completament acabat.

PEP LLAUNÉ

TEATROS

PRINCIPAL

CONCERTS DE LA «FILARMÓNICA»

Una porció d' artistes ens ha donat ja á coneixe 'l

CONFESSIÓ

senyor Crickboom, y tots han resultat verda-
deras celebritats. No es
extrany, donchs, que al
anunci d' un nou debut
per dit mestre la gent
de gust s' hi aboqui con-
fiada ab la seguretat de
paladejar una exquisi-
tat. Elsa Rüegger es una
violoncelista mes que
notable, y ho demostrá
palpablement en el bo-
nich concert de Lalo,
executant la seva part
ab art y perfecció, ex-
pressant innumerables
matisos de relleu delicat

—M' acuso de que, quan escrich, tinch la llengua molt bruta.

y manejan el difícil instrument ab seguretat y llestesa.
Per correspondre á la ovació que se li va fer, interpretá
fora de programa algunas composicions soltas, en las que
afirmá la seva personalitat y el seu gust musical.

La orquesta menada pel mestre Crickboom executá
varias composicions entre las quals mereixen citarse *La
flauta mágica*, de Mozart, la *Quinta Sinfonia* y el *Follet*
de 'n Granados. Tots varen portarse com uns homes.

Donat l' éxit d' aquest concert que va deixar satisfeta
á la concurrència, estava anunciada per ahir la repetició
del mateix. Diumenge tindrà lloch el segón de la serie
ab la presentació de Clotilde Klesberg, celebrada pia-
nista.

Tindrém el gust de assistirhi .. si aixó de la guerra
europea no 's complica.

Pels días 8, 9 y 10 del corrent s' anuncian tres úniques
funcions de la *tournee* del *Theatre Maeterlink*.

Las obras del famós dramaturg belga no son del tot
desconegudas á Barcelona, especialment entre 'ls inte-
lectuals y 'ls que segueixen ab interés las evolucions del
Teatro modern. Pero desperta una gran espectació véure-
las interpretadas per la companyia que las estrená y las
té de repertori, en la qual figura com á primera actriu l'
esposa del autor.

Es, donchs, de creure que Barcelona, no desdenyará
ni mirará ab indiferencia aquesta interessant manifestá-
ció artística. Entre las obras que 's posarán en escena se
citan las següents: *Monna Vanna*, *Joizele*, *Aglavaine* et
Selysette y *L'Intruse*.

ROMEA

Els punxa-sarrias, darrer sainete de 'n Santiago Rusi-
ñol no sembla fill de son pare. L' autor de *L'alegría que
passa* y *Els jochs florals de Canprosa* sembla que té 'l de-
ber de donar á llum altra mena de *crios*. En alguns punts
l' obra sembla aixecarse pera descobrir darrera d' aquells
tipos verdaderament cómichs y aquelles escenas ben ta-
lladas, alguna sátira punxant ó alguna gracia inespera-
da... Pero, res; la majoria dels xistes li han resultat cli-
matéricchs, las situacions transcorren ab un esllangui-
ment que s' encomana y el final, ab tot y ésser ben tro-
bat, el presenta de manera que son pochels els que 'l ca-

pissan.

Es alló que 's diu:
No sempre un hom
está de *filis*. Y ja que
en altrás ocasions ens
ha empeltat l'alegría,
just es que avuy partici-
pém de las sevas
tristesas

TÍVOLI

No poden figurarse
quins plens ha portat
á n' aquest teatro la
reproducció del melo-
drama *Los dos pilletes*.

El local de gom á
gom: el públich en-
tatxonat, y aixó que
al que no s' hi confor-
mava, á la taquilla li
tornavan els quartos.

Decididament té
rahó 'l refrá: tots els
pillos ó 'ls *pilletes*, te-
nen sort.

L' obra sigué exe-
cutada ab carinyo per
la companyia que di-
rigeix el Sr. Parreño.
Y las decoracions des-
tinadas á América re-
sultan ben entesas y
produheixen bon
efecte.

NOVEDATS

S' han donat dos
representacions esca-
dusseras de *La Bohé-
me*, ab el bon éxit de
costum.

PÁGINAS DE LA GUERRA

LA MOVILISACIÓ DEL EXÉRCIT RUS A SIBERIA
Un tren de cossachs, que surt de Omsk en direcció a la Mandxuria.

ens retorna a la platja ben bronzenta.
¡Issém, que corri més!
Al sé' en terra aviat, tú, mes contenta
me darás l' últim bes.
Y jo fugint del lloch vedat, ab pena,
de ta cambra la llum veuré minvar;
y qui sab si may mes, en nit serena,
ta galta refrescada de mullena,
mar endins, com avuy, podré besar.

AMADEU DORIA

LO DEL DIA

¡Qué'n va deixar de parents en aquesta terra
aquell famós arcalde de Totana, que 's va morir de
disgust perque a un conegut seu el sastre li havia
fet una hermilla massa curtal...

Vejin si 'n va deixar, que a horas d' ara pot dirse
que no hi ha un espanyol que no hagi abandonat els
seus propis assumptos, pera dedicarse exclusivament
a seguir el curs de la guerra entre la Russia y
'l Japó.

La premsa no sab ocupar-se de res més que dels
incidents de la ruidosa campanya.

- «Invasión de la Manchuria.»
- «Los japoneses en Corea.»
- «El plan de Alexieff.»
- «Lo que dice Kouropatkine.»
- «Maniobras del almirante Togo.»
- «Hablando con el marqués de Yamagata.»

Y retratos per aquí, mapas per allà, vistas per la
dreta, barcos per la esquerra...

Pel carrer, quan se troban dos amichs, lo primer

que fan, sense donarse 'l Deu vos guart, es posarse
a parlar del conflicte.

—¿Qué se sab de Port-Arthur?

—Malas noticias. Ahir, á entrada de fosch, va su-
frir un altre atach. Ab aquest ja van vintitres.

—No, fillet, t' equivocas: son vintiquatre. Els por-
to molt ben contats.

—Sigui com vulgui, la situació dels russos es bas-
tant compromesa.

—Per qué son tan burros! ¿Qui no 'ls fa treure
tots els barcos a fora, destruhint immediatament a
la esquadra del Japó?

—Potser es perque no poden.

—Perque no 'n saben: vet'ho aquí. Per xó no ho
fan.—

Si 'l general del exércit rus volgués pendre's la
molestia d' escoltar els plans estratègichs que 'ls
nostres guerreros d' afició formulan, de segur qu' en
aquests moments ja no quedaria ni un japonés per
contarho. Ab un mapa al davant y unas quantas
agullas ab banderetas n' hi ha prou pera demostrar
com dos y dos fan quatre al representant del czar
que la derrota y consegüent conquesta del Japó ha
de ser qüestió de bufar y fer ampollas.

No faltan, per xó, traydors a la rassa blanca que
admeten ab el major descaro la possibilitat del
triunfo dels islenyos grochs.

—Els japonesos—dinhen aquests depravats—son
més vius y están més ben organitzats de lo que mol-
ta gent s' imagina.

—¡Y qué!—replican els altres:—¿Qué significa
tota la seva vivesa y tota la seva organització davant
dels inmensos recursos del imperi rus?

—Davit va matar d' una pedrada al gegant Goliat.

—¡Romanticisme pur! Ja ha passat l' època dels Davits. Lo que avuy fa guanyar ó perdre las guerras es el diner.

—De totes maneres, jo apostaria pels japonesos.

—Jo apostaria pels russos.—

En aquest precís moment, una patrulla de baylets passa pel meu carrer, pregonant no sé quin diari, *con partes de última hora*, ab el gran combat entre russos y japonesos.

Y mentres els xicots van alborotant el vehinat, escampant á brams la noticia de la batalla, sento que la meua dona 'm diu tota afligida:

—¿Sabs el pa?... Han tornat á pujarlo. Ja va á 55. ¡A 55!...

¿Se 'n riurá de mí 'l lector si li asseguro que 'm preocupa més aixó que tot lo que puguin dir en Kouropatkine y l' Alexieff ó lo que puguin fer l' almirant Togo y 'l marquès de Yamagata?...

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

PASIONALES por FRANCISCO DE ARCE.—Conté aquest aplech, publicat á Madrid per la casa Pérez y Compañía, una dotzena justa de narracions y quadros, tots ells de vida moderna, y escrits ab desembrás, sense buscar á dretas els punts escabrosos; pero tampoch sense refugirlos quan l' assumpto se 'ls porta.

Constituheixen, donchs, una serie de treballs classificables entre la literatura amena y entretinguda. Senten el natural, tant que apostaríam á qu' en sa major part han succehit; pero l' autor mes que al propòsit de fixarlo y apurarlo, obeheix á la intenció manifesta de traure'n profit per' interessar al lector y fer gala de un estil fàcil y de un rasgueig lleuger y simpàtic.

Ab tot y el títol, las *Pasionales* que 'ns ofereix no son, com se podria creure, análisis de passions fondas y entranyables, sino certs rossaments de passió, bastant superficials, encare que ben sentits y garbosament expressats.

Es, en fí, un llibre, que quan s' ha comensat á llegir no 's deixa tan fàcilment, com alguns altres ab pretensions de picar mes fondo.

EL PAÍS DE LOS EMPRÉSTITOS, (1899—1904) por don MARTÍN LORENZO CORIA.—Espigolant en el camp perdut dels pressupostos espanyols es cosa fàcil escriure un y deu y fins un centenar de treballs com el que acaba de donar á l' estampa el Sr. Coria. Subjectas á la imprevisió, á la rutina, al descuyt, al tant se me 'n dona, las situacions políticas que van succehintse venen copiantse las unas á las otras els disbarats, quan se tracta de la confecció de un pressupost general en son doble aspecte de gastos y de ingresos. No s' hi miran gayre en exprimerli al país el moll dels ossos, y menos encare tenen en compte la manera de despilfarrar lo que 'n treuen. La major part de lo que 's recauda se 'n va en gastos inútils y perniciosos.

La comparació de las partidas engendran verdaderas monstruositats que si no fossin tan reals y precisas com expressan els números se pendrían per verdaderas guasas. Si 'l pressupost del Estat es el retrato de un país, el mirall que reflecta la seva fesomia, á la pobra Espanya, quan se vegi tan lletja, casi no li queda mes recurs que morir-se de fástich ó clavarse un tiro.

Alguna cosa senyala com arreglable 'l Sr. Coria, denotant que ha fet el seu estudi ab carinyo, ab seny y ab verdadera aplicació.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

La prima Bel por H. de Balzac.—Es aquesta una de las obras mes hermosas y humanas del insigne creador de l' escola realista. Correctament traduhida pel senyor

García Bravo, forma part de la Biblioteca de Obras completas de Balzac, que dona á llum la casa Tasso.

∴ *El último ateniense* por Victor Rydberg.—Novela del tiempo de Juliano el Apóstata.—Traducción de Francisco Casanovas. A pesar de sa extraordinaria baratura forma un volum imprés ab elegancia y profusament ilustrat ab composicions de G. Camps.

∴ *Ensaigs*, per Iván Turgueneff.—Precedida de un bosqueig del célebre escriptor moscovita, degut á Lamartine, el volum que forma part de la Biblioteca Popular de L' Avenç, comprén las següent: composicions: Iván Sukhikh, *Els nostres m' han enviat* y *El rellojete de butxaca*.

RATA SABIA

DIALECH

DE LA SARDINA Y EL TALL DE CARN

Un divendres de Quaresma,
en la cuyna emblanquinada
d' una casa acomodada
y á dins d' un mateix cistell,
van trobarse entre un feix d' ostras:
una llubenta sardina
y un tall de carn, no sé quina,
pro no era bou ni vadell.

L' una era tan viva y llarga,
que per entaular conversa
va escaparse d' una tersa
á punt per escabetxar.

Era l' altra, un tall de cuixa,
una senyora rodanxa,
que al cap-de vall, d' una panxa
no s' havia d' escapar.

Y al encararse las dugas,
ab rabia mal comprimida:

¡Aixís te vegis fregida!
—va fer, la carn imprudent.—

L' altra, á tall de pescatera,
perduda ja la catxassa:

—¡Mal com no 't trinxan, bagassa!
—va replicar de moment.—

—Ja sé que tú 'm tens malicia
y que la sanch se 't altera
sols al véurem.—¡Embustera!
la que no 'm pot veure ets tú.

Tú, que veyentme t' esponjas,
y vols fer l' escrupolosa...

—¡Fuig d' aquí, lletja, ¡asquerosa!
si t' acostas crido á algú.

Sembla estrany que 'l quí se 'm menja
á mí, que soch dolça y fina,
li agradi escurá una espina
á riscos de ferse sanch.

—Tens rahó; pro tot son gustos
al món, y ademés, repara,
que tu 't fas pagar molt cara
y jo vaig casi de franch.

Obert ja 'l vocabulari
de las paraulas groixudas,
las set pestes conegudas
varen dirse allá mateix.

Van tenírselas molt tiessas;
mes la sardina, arronsantse
de repent, y recordantse
qu' aquell día era de peix:

—¡Atura't carn pecadora!
—va exclamar—tingas conciencia,
que ja entench la coincidencia
de trobarnos aquí dins.

¡Avuy es divendres, llonza!...
—¿Y per xo cridas? ¡Ah, vamos!...
Se coneix que 'ls nostres amos
son diplomátichs molt fins.

Per quedar bé ab el seu ventre
se 'm menjan á mí y las ostras;
y á tú se 't menjan per postres
cumplint ab la Religió.

—¡Y nosaltres, beneytonas
qu' estavam esbalotadas

¡POBRA GENT!

PICAROL

¿Qué 'ls preocupa á aquests? ¿La guerra?
 ¿La nova puja del pa?
 ¿La crissis?... ¡No!... L' obertura
 del Palacio de Cristal.

SI FA Ó NO FA...

—¿En dónde estás de punt ahora?
 —Jo, á la puerta d' un safreig. ¿Y tú?
 —A la puerta del Saló de sessions.
 —Pues... estamos iguales.

La empresa Elfas sembla que ha contractat pera que debuti durant la present Quaresma una companyia dramática italiana dirigida per en Salvini, fill del celeberrim actor del mateix apellido, que en el seu bon temps rivalisava ab l'imponderable Rossi.

Ab que 'l fill cas que no iguali al pare, á lo menos s' hi aproximi, per ben contents podran donarse els amants del art escénich, interpretat ab la conciencia qu' exigeix aquesta manifestació artística tan difícil y de un orden suprem.

CATALUNYA

Desde las primeras escenas—encare que 'ls cartells ho omittessin—se descubriría la paternitat de *La reyna mora*. Ningú mes avuy concebeix y escriu en la forma especial en que ho solen fer els germans Alvarez Quintero.

Dominan per complert lo que 'n diriam l' element pintoresch de la terra andalusa. Tipos, diálechs y xistes tot es procedent de allí, tot portat al teatro ab l' afany visible de distreure y entretenir al públich agradablement, en el decurs de la representació.

Si aixís com dominan l' element pintoresch dominessin igualment el passional, els des afortunats germans escriurían obras de primera.

Pero de aquest últim, generalment, se 'n preocupan poch. En *La reyna mora* tot se reduheix al cas de una xicota enamorada, que mentres el seu nuvi extingeix pena en la presó, 's tanca á casa seva y no 's deixa veure de ningú. Son alguns els que la buscan y no la troban

y altres els que de son modo extrany de viure murmuran. El mateix motiu de *reyna mora* li han tret á causa de sa misteriosa manera de viure.

Per ff 'l nuvi acaba 'l temps, surt de la presó y s' uneix ab ella.

Aixó es el tall de l' obra, bastant migrat com se veu, ben poch substanciós, com que á penas arriba á constituir un assumpto que consenti un regular desarrollo. Y no obstant, l' obra dura mes d' una hora, per virtut de la salsa, dels epissodis, y de la presentació de un sens ff de personatjes secundaris, que sembla que se las apostin á qui será més graciós. Tots ells prenen part en un verdader certamen de xistes y ocurrencias, y 'l que no guanya 'l premi de un aplauso se 'n emporta l' accésit de una rialla.

El primer quadro es mogut; el segon *frappant*; el ters esllanguit. Resulta massa llarga, massa estiragassada aquella qua, quan en realitat ja fá temps que l' obra es acabada.

Un dels mérits que l' adornan y afiansan l' éxit es la música del mestre Serrano, inspirada en motius populars notablement desarrollada ab riquesa y originalitat armónica y adequada admirablement á las situaciones. Sobresurten la primera pessa, el pregó que canta ab valentia la Srta. Membrives y 'l duo de la presó, una de las pessas mes inspiradas de la partitura. Ella sola basta pera fer la fama de un compositor... Y encare hi ha alguns petits fragments orquestals de bon sabor popular, que son una delicia.

L' obra ha sigut posada ab esmero, estrenantse dos bonicas decoracions del Sr. Urgellés. En l' execució tots els artistas treballan á conciencia, lluhintse individualment, y realisant lo que val més que tot: un bon conjunt.

N. N. N.

ESQUELLOTS

¡Quín goig feyan els admetllers completament florits!

Semblavan toyas de neu, presentallas de una anticipada primavera.

—¡L' hivern es fora!—pareixían cridar ab son mut llenguatge.

Quan tot de un plegat el vell hivern mitj condormit se desvetlla, y espolsantse la túnica y 'l mantell, del Pirineu fins al Tibidabo, ompla l' espay de borrallóns, y deixa las montanyas completament blanques.

L' endemá Barcelona entera 's bufava 'ls dits, y eran molts els que acudían á las vehinas montanyas á recrearse ab l' espectacle de la nevada.

¡Qué s' hi ha de fer! El Temps es aixís: igual que 'n Maura.

Ens dona cada sorpresa que 'ns deixa frets.

Y ara que som al Tibidabo.

La Companyía que té al seu càrrech l' explotació de la montanya, ha adquirit el compromís de prolongar fins á Vallvidrera 'l tranvía eléctrich que del Passeig de la Bonanova conduheix á l' estació inferior del fonicular.

Vels'hi aquí un nou element que portará la vida per tots aquells varals. Se podrá anar á Vallvidrera cómodament y sense tenirse qu' entendre pera res ab els cotxeros de Sarriá.

Tot aniria bé, si ara qu' encare s' hi es á temps, se prenguessin las degudas precaucions pera posar coto al furor que tenen els nostres propietaris de taparho tot

Vallvidrera era avants un mirador incomparable sobre 'l plá de Barcelona. Pero avuy la carena ha quedat convertida en un carrer tortuós y costarut, ab casas de quatre y de cinch pisos.

En Zulueta, en el Círcul Mercantil de Zaragossa.

Y aixó probablement es lo que succehirá en totas aquellas montanyas, si no s' adopta un plan de urbanisació que vingui á conciliar l' interés dels propietaris ab els drets que té 'l públich á la vista y al esplay.

D' altra manera, el fonicular y l' eléctrich podrán portar la vida á aquellas alturas; pero per l' inmensa majoria del públich, no favorecut ab els privilegis de la propietat, será aquesta una vida trista y cega, molt inferior á la expansiva y salvatge que ha vingut disfrutant fins ara en plena naturalesa.

¿Saben á qui torném á tenir á Barcelona?

A don Martí L. Coria.

L' ilustrat y simpátich escriptor, fent alló de: *Roda 'l món y torna al Born*, després d' haver rodad del carrer de Lauria á la Casa Gran y de la Casa Gran á la *Villa y Corte*, ha reingressat en la redacció del *Noticiero*, la seva casa payral.

Celebrém la tornada del «periodista pródich» y fem vots porque li probin forsa 'ls ayres de la nostra terra.

Mitj morta de gana y de fret, cuberta de pellingos, va ser recullida una dona y conduhida al Hospital.

Al ingressarhi lo primer que feu sigué declarar que possehia un centenar de duros. Y no sigueren cent duros els que portava á sobre, sino 2,600 pessetas en monedas d' or y plata.

¡Y 's moría de fam y anava casi despullada!

¿Pero qué 'n volía fer de aquella suma?

Ben clar ho digué:—Si 'm moro, que me 'n celebrin missas.

¡Santa cristiana! No pot arribar més enllá l' aberració del fanatisme religiós!... Renunciar á tot, y en aquest temps de fret, fins á la escalforeta del Purgatori!...

Una cosa per l' istil succehí temps enrera en Alberch del Parch, ab un home, á qui havían recullit extés á terra, en plena inanició.

El metje que 'l visitá pera l' ingrés, no li trobá cap maialtía: estava senzillament extenuat de fam, y ordená que se li suministressin algunas tasses de caldo y uns glopets de ví.

Aixó bastá pera revivarlo completament.

Pero com anava tan brut y tractessin de ferli pendre un bany, en aquest punt feu una resistencia desesperada... tot porque no li trobessin una vuitantena de duros que portava amagats entre la roba.

¡PER LA PRODUCCIÓ!

Sols quan s' enterá de que quan sortiria del Alberch li serían retornats, se deixá banyar y escatar resignadament.

Y ara, davant de aquests exemples, vajin á fer cas de la miseria que s' ostenta pels carrers.

No es aquesta, generalment, la que 's fá digna de pietat, sino un' altra que no 's veu: la que s' amaga vergonyosament en un recó, y allí 's consúm silenciosa, sens esma per implorar un ausili, abandonada de tothom.

En els més dels cassos, la mort es la que s' encarrega de resoldre ab un cop de dalla 'l terrible problema.

Un dato que pinta al viu l' actual situació de Barcelona.

Cantitats ingressadas diumenje en la Caixa d' Estalvis: Pessetas 164,498.

Cantitats retiradas: 213,636.

Déficit: 49,138 pessetas.

Y la crisis en augment, y 'l pá sufrint una puja de cinch céntims per tres lliuras.

PICAROL

PELEGRINS ETERNS

¿Hi ha encare qui tem el perill groch?

Lo terrible es la transformació que aquí s'està elaborant á tota pressa de la rassa blanca en rassa esgroguehida.

El jove Lluís Masriera, monopolisa aquesta setmana l' Saló Parés, ab un esplet d' hermosos quadros al oli y una preciosa colecció de projectes de joyería.

La familia artística dels Masrieras pot enorgullirse de que no s'estronca en ella á través de las generacions, la vena del art. Aquí está en Lluís per evidenciarho. Artista ha nascut y com á tal se revela en totas las sevas obras, pertanyents á géneros ben distints, y totas per un igual ben sentidas y sincerament realizadas.

S'hi veuen en ellas ben acabats retratos, estudis del natural de una expressió felicíssima, assumptos decoratius plens de sana fantasia y fins dos quadros de caràcter religiós que revelan en el seu autor vigorosa empenta.

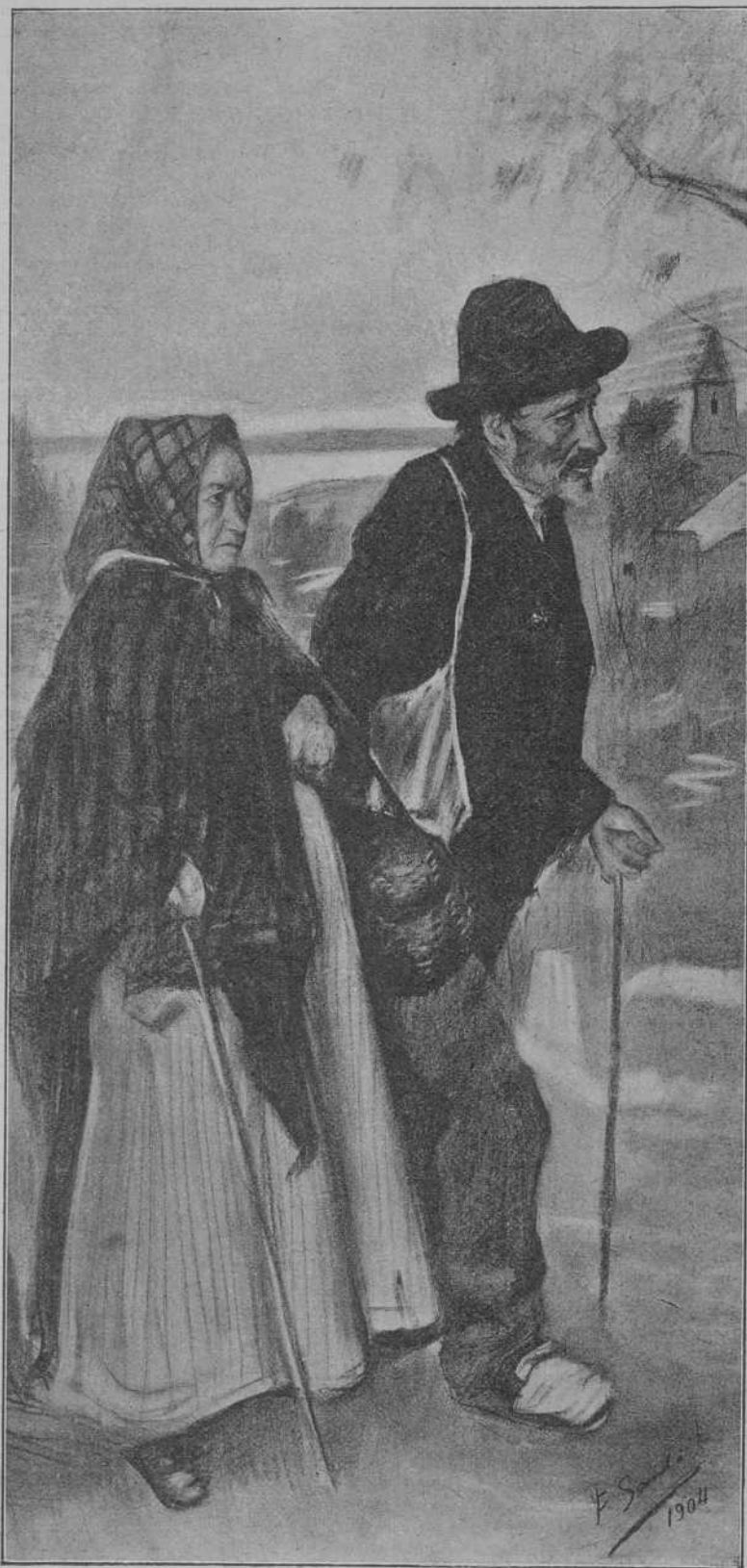
Els projectes de joyería son verdaderament notables.

Vels'hi aquí un artista, digne fill de son pare y digne nebot de son oncle l' malaguanyat Paco Masriera, y que no tenint res de l' un ni del altre, pot posarse dignament al costat d' ells ab sas produccions marcadas ab un segell ben característich de personalitat.

Las obras pictórias que forman l' exhibició han sigut reproduhidas en un esmerat catàlech, que dona una idea perfecta del assumpto, per més que no pugui donarla igualment de l' armonía del colorit qu' en totas ellas campeja.

Per originals las ressenyas dels *meetings* obrers que conjumina *La Perdiu*.

Una ressenya pera fer-se digna de aquest nom hauría de ser un eco fidel de lo que diuen els oradors. Pero *La Perdiu* no sent més que lo que li convé. Las notas justas y sensatas las omiteix; las esbojarradas las recull ab verdadera fruició y las ser-

Anant pel món.

LA BOLA

Desde que 'l Mars inclement
ha comensat á bufar,
no gosa sortir de casa,
perque 'l vent la fa rodar.

veix als seus lectors destacadas y si pot exageradas.

Aixís referintse á un *meeting* del passat diumenje, consigna lo que segueix:

«Un dels oradors ha terminat el seu discurs dient:—Salut y foradar moltes tripas.»

Cap més periódich ha consignat una cosa semblant, tan oposada á la salut.

Y es que *La Perdiu*, en sas apassionadas campanyas, té avants que tot la missió especial de fer criar mala sanch á la gent de bé.

Per últim s' ha pogut constituhir la Comissió municipal d' Ensanxe, haventse conferit la presidencia de la mateixa al exarcalde Sr. Nadal.

Ab lo qual torna á adquirir relleu municipal aquella figura que 'l nostre malaguanyat Moliné pintava sempre ab un coixí sota l' aixella.

Com á bon dormilega.

Llegeixo en un periódich inglés una curiosa costum referent á la designació d' arcaldes del antich temps.

A Leicester, el día de l' elecció, se feya asseure formant rotllo als concellers municipals vitalicis, coneguts ab el nom de *aldermen*, entre 'ls quals precisament devia ser designat l' arcalde.

Cada hu dels congregats se posava sobre 'ls genolls el barret, previament plé de fabons.

En aquesta posició y estant tots inmvils, se feya entrar una truja á la sala, y 'l possehidor del barret en el qual la truja pegava la primera morrada sobre 'ls fabons, era elegit immediatament arcalde.

A Grimsby els candidats elegibles eran tres.

Arrenglerats en una sala y ab un caixó de aufals cada hu, penetrava en el local una vadella famélica, y era nombrat arcalde aquell á qui la vadella 's dirigia en primer lloch,

Es á dir: el mateix sistema tant á Leicester com á Grimsby, ab l' única diferencia de ser allí l' electora una truja y aquí una vadella.

L' elecció de arcaldes de R. O., es á dir la sustitució de un animal per un ministre, no sé si s' usa á

Inglaterra. Pero á Espanya ha vingut més tart ab la civilisació restauradora.

Un' anecdota que té per protagonista 'l famós comediógrafo francés Labiche, autor de un sens fi de obras saladíssimas y mort fa alguns anys, per' eterna desgracia de la vis cómica y la bona sombra.

Li estrenavan un día un' obra que havia escrit en colaboració, y 'l públich qu' estava de mala data xiulava desaforadament.

Labiche que 's trobava al escenari digué al seu colaborador:

—Sabs lo millor que podríam fer? Sortir á la sala y unir els nostres xiulets als del públich. Aixís á lo menos ens fariam la ilusió de que s' estrenava l' obra de un company.

Ab la ditxosa guerra del Extrém Orient, els periódichs, en especial els estrangers van plens de notícias y curiositats, qu' encare que no tenen res que veure ab la guerra, no deixan de llegirse ab interés.

Aquí 'n va una qu' un periódich francés confessa haver copiat de un seu colega de Corea, el pobre país que la Russia y 'l Japó s' están disputant ab las armas á la má:

«Ultimament, ab motiu de las festas celebradas pera festejar l' aniversari de la independéncia coreana, tingué efecte un banquet de gala en el palau del soberá. Mentres menjava se li va rompre una dent.

»Punt en blanch sigueren detinguts el cuyner y 'ls seus ajudants y posats á mercé de un tribunal. Al mateix temps un dentista americá de passatge á Seoul, sigué cridat al palau y conseguí aliviar al pacient, sense necessitat de servirse de instruments d' acer, lo qual l' hauria espantat en gran manera.

»La cura sigué recompensada ab 1,000 yens, qu' equivalen 2,500 franchs, mentres el tribunal condemnava al *chef* dels cuiners á tres mesos de suspensió de sou.

»A continuació se celebraren grans festas ab motiu de la curació de la dent real.»

¡Pobre rey de Corea!

Lo qu' es ara en l' enredo en que l' han ficat, ja no corre perill de perdre sols una dent, sino tota la dentadura.

Un avaro contava que havia vist á la Plassa Real un pobre home que l' havia omplert de pena.

—Era—deya—l' espectre de la fam. Creguin que no més al veure'l, un sentía com un buyt en el ventrell, una verdadera defalió...

—¿Y que ha fet vosté?—van preguntarli.

—¿Qué volían que fes al sentir aquell cori-mori? M' he ficat á ca'n Justin y m' he cruspit un esmorzar de duro.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—Des-gra-ci-a-da.
- 2.ª ID. 2.ª—Ca-no-a.
- 3.ª ANAGRAMA.—Corra—Carro.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—La Pulga.
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Sargento.
- 6.ª GEROGLÍFICH.—Per solfas la música.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

MAPA DE LA GUERRA

DE

Rusia, Japón, Corea y Mandchuria

IMPRESO A SEIS COLORES

Ptas. 0'50

LOS DOS PILLETES

POR PIERRE DECOURCELLE

Pesetas 4

ENCICLOPEDIA ILUSTRADA

La Aerostación Moderna

Edición ilustrada con 45 grabados y 14 retratos

Ptas. 0'50

LA DEFENSA
DE LOS TRABAJADORES
Y LA JORNADA DE OCHO HORAS

POR

C. KAUTSKY

Ptas. 0'75

Augusto Laugel

LOS PROBLEMAS

DE LA

NATURALEZA

Ptas. 1

CIENCIAS Y PACIENCIAS

(DEL CALAIX D' UN SABI)

PER **FRA NOI**

Secrets d' economía doméstica.—Remeys fàcils y baratos.—Experiments de física recreativa.
Fórmulas novás d' art culinari.—Jochs y entreteniments casuláns

Preu UNA pesseta

Próximamente aparecerá

EL CONSEJERO

DE LOS

ENAMORADOS

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

Pueden nuestros corresponsales formular pedido.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebirà á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL SANEJAMENT DE LA MONEDA

—¡Malo, malo, malo! Estás d' un modo, que 'l teu sanejament ha de ser una cosa molt difícil.

—¿Vol fé 'l favor de sanejarme aquesta pesseta, que m sembla qu' es de llautó?

—¿Es decir que robabas?...
—¡Mentida! Sanejava un portamonedas.

Tirin pel cap que vulguin, l' únich recurs que queda es aquest.